

Koning Albert II-laan 35 bus 20

1030 BRUSSEL

www.vlaanderen.be/departement-wse

Brussel, 23 september 2024

Betreft: Advies van het Departement Werk en Sociale Economie over de curriculumdossiers van de structuuronderdelen die duaal kunnen georganiseerd worden

1 SITUERING

Een curriculumdossier groepeert, per structuuronderdeel, alle overeenkomstige onderwijsdoelen die hetzij door de overheid hetzij door de onderwijsverstrekkers zelf worden vastgelegd. In die zin zijn curriculumdossiers net- en schoolbestuur overschrijdend en wordt het aan de onderwijskoepels en het GO! overgelaten om ze, met in achtneming van een aantal procedurele voorwaarden, samen te stellen. De regelgeving bepaalt dat voor structuuronderdelen die duaal kunnen georganiseerd worden, een afvaardiging van de centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen betrokken wordt bij de samenstelling van het curriculumdossier (VR 2018 2303 DOC.0264/2TER.).

De curriculumdossiers vervangen de standaardtrajecten die – in afwachting van de curriculumdossiers – ontwikkeld werden voor de duale structuuronderdelen en waarvan de inhoud bepaald werd in ontwikkelcommissies o.l.v. AHOVOKS en bestaande uit een afvaardiging vanuit de onderwijsnetten en -koepels, VDAB, Departement Werk en Sociale Economie (Kort: DWSE) en de sector- of opleidingsfondsen. De inhoud van de standaardtrajecten werd bij Besluit van de Vlaamse Regering goedgekeurd.

[De regelgeving betreffende de advisering van de curriculumdossiers](#) bepaalt de criteria voor advies en formuleert dat de bevoegde dienst uit het beleidsdomein onderwijs, de Vlaamse Onderwijsinspectie en de bevoegde dienst uit het beleidsdomein Werk en Sociale Economie elk afzonderlijk advies verleent over de curriculumdossiers. De bevoegde dienst uit het beleidsdomein Werk en Sociale (kort: DWSE) Economie adviseert enkel de curriculumdossiers van structuuronderdelen die duaal kunnen worden georganiseerd.

De bevoegde instantie van het beleidsdomein Werk en Sociale Economie heeft de bevoegdheid om advies te verlenen over de structuuronderdelen, waarbij een duale component is opgenomen. Vanuit haar bevoegdheden heeft DWSE in haar voorgaande adviezen de volgende criteria onderzocht:

- De ontvankelijkheid van het curriculumdossier;
- Criterium 2: Het curriculumdossier is in overeenstemming met de vigerende decreet- en regelgeving met betrekking tot de kwalificatiestructuur;
- Criterium 4: wanneer het curriculumdossier inhoudelijk afwijkt van de erkende beroepskwalificaties, kan dit uitsluitend mits het voorafgaande akkoord van de betrokken sector;
- Criterium 5: de andere doelen dan de doelen die het Vlaams Parlement heeft vastgelegd, die in het curriculumdossier zijn opgenomen, zijn evalueerbaar, coherent en haalbaar.

2 ONTVANKELIJKHEID

Er werden 139 curriculumdossiers voor de 7de jaren ingediend op 4 juli 2024. Van de 140 curriculumdossiers zijn er 86 die als duaal structuuronderdeel georganiseerd kunnen worden. Op 1 september 2024 werden 3 curriculumdossiers voor de 3de graad ingediend waarvan 1 voor een structuuronderdeel die duaal kan aangeboden worden. De 87 curriculumdossiers zijn ontvankelijk.

3 ADVIES DWSE

Het DWSE controleerde de ingediende curriculumdossiers die als duaal structuuronderdeel kunnen georganiseerd worden en wenst volgende bevindingen te formuleren.

3.1 OVERZICHT DOSSIERS

73 van de 87 ingediende curriculumdossiers met rubriek duaal betreffen 7de leerjaar na een onderwijskwalificatie niveau 3 (OK3), 13 hebben betrekking op 7de leerjaar na een onderwijskwalificatie niveau 4 (OK4) en 1 van de ingediende dossiers betreft een 3de graad arbeidsmarktfinaliteit.

3.2 ADVIES OP LEGISTIEKE BASIS

3.2.1 **Dialoog met sectoren**

De regelgeving bepaalt dat indien het curriculumdossier inhoudelijk afwijkt van de erkende beroepskwalificaties, dit uitsluitend kan mits het voorafgaande akkoord van de betrokken sector(en).

Het expliciete akkoord van de sector(en) die hoofdindieners is van de onderliggende beroepskwalificatie, werd teruggevonden voor 83 van de 87 dossiers waarbij een duaal structuuronderdeel werd opgenomen. Bij de onderstaande curriculumdossiers ontbreekt het expliciete akkoord van de sector:

- Animator (7de leerjaar na OK3)
- Basiszorg en ondersteuning (3de graad arbeidsmarktfinaliteit)
- Host (7de leerjaar na OK3)
- Klantcontactmedewerker (7de leerjaar na OK3)

3.2.2 Rubriek Duaal leren: bepalingen werkplekcomponent

Conform de regelgeving moeten de contexten van toepassing op de werkplekcomponent, opgenomen worden bij de rubriek 'dual' van de curriculumdossiers. DWSE stelt vast dat dit niet correct opgenomen is bij volgende 5 dossiers:

- **Basiszorg en ondersteuning** (3de graad AM).
Noot: In de herwerkte versie van het curriculumdossier ontvangen op 9 september '24 is de bepaling voor de werkplekcomponent wel correct en conform onderstaande opgenomen.

Het Sectoraal Partnerschap Social Profit legde de context voor deze opleiding als volgt vast:

- o In de studierichting "basiszorg en ondersteuning dual" geldt een overeenkomst alternerende opleiding of een Deeltijdse Arbeidsovereenkomst Sociale Maribel.
- o De werkplekcomponent in de opleiding "basiszorg en ondersteuning dual" omvat gemiddeld op jaarbasis minstens 20 opleidingsuren per week op de reële werkplek.
- o De leerling wordt gedurende de volledige opleiding tewerkgesteld bij de twee doelgroepen: (kinderen (0-12 jaar) en volwassenen met een zorgbehoefte (18+)). Er wordt geen volgorde of duur van de settings bepaald. De focus ligt op het inoefenen van de juiste competenties (de competenties van de BK's en de set van indalende competenties) en het contact met de doelgroep.
- o De mentor op de werkplek kan ook iemand zijn die de aan te leren taken ook uitoefent, maar niet per se dezelfde functie (huishoudhulp of logistiek assistent in de zorg) heeft binnen de organisatie. Belangrijk is dat de mentor weet hoe een taak op een kwaliteitsvolle manier wordt uitgevoerd.

Deze bepalingen moeten opgenomen worden in het curriculumdossier.

- **Beveiligingstechnicus** (7de leerjaar na OK4)
Bij de bepaling van de werkplekcomponent is in het standaardtraject volgende opgenomen:
"Je moet geslaagd zijn voor het vak "wetgeving, rechten en plichten, deontologie"
(minstens 6 uren) alvorens je de werkplekcomponent kan starten."

Deze bepaling moet opgenomen worden in het curriculumdossier.

- **Kapper-stylist (7de leerjaar na OK3)**

- In het standaardtraject is volgende bepaling bij de werkplekcomponent opgenomen:
  - Conform het ministerieel besluit tot goedkeuring van een afwijking op de schoolvakantieregeling voor de opleiding kapper-stylist duaal geldt het volgende:
    - In de periode die start bij het begin van de kerstvakantie en eindigt op 31 december, met uitzondering van 25 december, worden leerlingen minstens twee en maximaal zes dagen opgeleid in de onderneming. Daarbij worden de rusttijden nageleefd conform de arbeidswet van 16 maart 1971 en de CAO van 25 november 1974, gesloten in het Paritair Comité voor het kappersbedrijf en de schoonheidszorgen, betreffende de wekelijkse arbeidsduur.
    - Als het door omstandigheden niet mogelijk is om de leerling op te leiden in de periode, vermeld in het eerste lid, zorgt de onderneming ervoor dat de leerling in een andere periode van het schooljaar de leerdoelen over droogtechnieken, brushtechneken, opkamtechnieken, opsteek- en vlechttechnieken, afwerkingstechnieken in functie van gelegenheidskapsels, en werken onder tijdsdruk aanleert.

Deze bepaling moet opgenomen worden in het curriculumdossier.

- In het curriculumdossier werd onderstaande tekst opgenomen bij de context werkplekcomponent:

“Gezien de verschillende contexten binnen deze opleiding Kapper-stylist duaal dient de leerling zijn opleidingstraject te vervullen binnen minimaal één van deze specialiteiten, namelijk het uitvoeren van dameskapsels of het uitvoeren van herenkapsels.”

Deze bepaling staat niet in het standaardtraject en werd ook niet vastgelegd door het bevoegd Sectoraal Partnerschap en moet geschrapt worden in het curriculumdossier.

- **Schrijnwerker houtbouw**

In het standaardtraject is volgende bepaling bij de werkplekcomponent opgenomen:

“Gezien de verschillende contexten binnen deze opleiding schrijnwerker houtbouw duaal dient de leerling zijn opleidingstraject te vervullen binnen deze 4 context(en), namelijk het vervaardigen van houtbouwelementen **en** het plaatsen van houtbouwconstructies binnen minimaal één van de volgende contexten:

- Houtskeletbouw;
- Paal/balkenbouw;
- Houtstapelbouw;
- Houtbouw met massieve meerlaagse houtplaten.

In het curriculumdossier is dit als volgt geformuleerd:

Gezien de verschillende contexten binnen deze opleiding Schrijnwerker houtbouw dual dient de leerling zijn opleidingstraject te vervullen binnen minimaal één van de volgende contexten: houtskeletbouw, paal/balkenbouw, houtstapelbouw of houtbouw met massieve meerlaagse houtplaten.

Uit de omschrijving in het curriculumdossier is niet duidelijk dat de leerling zowel de context van het plaatsen als van het vervaardigen moet kunnen aanleren. De omschrijving uit het standaardtraject moet overgenomen worden.

- Stukadoor

In het standaardtraject is volgende bepaling bij de werkplekcomponent opgenomen:

Gezien de verschillende contexten binnen deze opleiding stukadoor dual dient de leerling zijn opleidingstraject te vervullen binnen deze 3 context(en), namelijk het uitvoeren van **zowel** natte binnenbepleistering, als het uitvoeren van buitenbepleistering, als het uitvoeren van droge bepleistering.

In het curriculumdossier is dit als volgt geformuleerd:

Gezien de verschillende contexten binnen deze opleiding Stukadoor dual dient de leerling zijn opleidingstraject te vervullen binnen natte binnenbepleistering, buitenbepleistering en droge bepleistering.

Dit kan ons inziens tot foutieve interpretatie leiden want het is minder duidelijk dat de leerling **zowel** de context van het **uitvoeren** van de natte binnenbepleistering, als van het uitvoeren van buitenbepleistering, als het uitvoeren van droge bepleistering moet vervullen. De omschrijving uit het standaardtraject is eenduidiger en moet opgenomen worden in het curriculumdossier.

Het DWSE vraag deze aanpassingen in de dossiers op te nemen.

3.2.3 Rubriek Dual leren: clustering van beroepsgerichte competenties

In de curriculumdossiers worden de beroepstechnische competenties geclusterd onder de rubriek dual, dit conform de onderliggende beroepskwalificaties of de kwalificaties.

- In het curriculumdossier “meubelstoffeerder” wordt onder de rubriek “Bijkomende vereisten voor duale structuuronderdelen” de clustering van competenties enkel de deelkwalificatie voorstoffeerder opgenomen. Dit kan ons inziens tot foutieve interpretatie leiden.
- In de curriculumdossiers wordt bij de clustering de bijhorende kennis niet opgenomen. Het is van belang voor de uniformiteit van de uitvoering en voor het uitreiken van (deel-)beroepskwalificaties om alle aspecten van het duale traject bij elkaar op te nemen.

3.3 BEZORGDHEDEN VANUIT BELEIDSDOMEIN WERK

3.3.1 De vertaling van de beroepskwalificaties

DWSE blijft het belang van de duidelijkheid van de beroepsgerichte doelen benadrukken. De eenvormigheid van wat er verwacht wordt van de leerling; welke kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes de leerling gecombineerd moet inzetten om de competenties zoals bepaald in de beroepskwalificaties te behalen, blijft een bezorgdheid. Door het schrappen van onderliggende competenties (waaronder vaardigheden) en het loskoppelen van de kenniselementen in de voorliggende curriculumdossiers bieden de specifieke doelen in de curriculumdossiers weinig houvast. De doelen die leiden tot een beroepskwalificatie kunnen hierdoor een diverse en uiteenlopende invulling krijgen.

Voor de ondernemingen en leerwerkplekken is deze net- en schoolbestuur-overschrijdende uniformiteit aan de basis belangrijk voor een goede afstemming van onderwijs op de arbeidsmarkt. Naast het grondwettelijk recht van vrijheid van onderwijs is het belangrijk voor DWSE om in het kader van duaal leren de leerwerkplekken eenduidige handvaten aan te reiken om lerenden op te leiden. Een doorvertaling van de onderwijskundige vertaling van de curriculumdossiers lijkt een noodzaak om de kwaliteit van het leren op de leerwerkplek te garanderen. Het is belangrijk dat in dialoog met sectoren bekeken wordt hoe leerwerkplekken aan de slag kunnen gaan met deze doorvertaalde beroepstechnische competenties.

3.3.2 Kennis in de curriculumdossiers

De vertaling van de kennis is generalistisch, niet gebonden aan de beroepsspecifieke context en kan zorgen voor een brede interpretatie en verschillen in de operationalisering van de structuuronderdelen.

De onderliggende vaardigheden en bijhorende kennis verduidelijken de autonomie en verantwoordelijkheid die verwacht wordt van de leerling, het ontbreken ervan zorgt ervoor dat de inhoud van een beroep naar ieders (koepel/net) eigen inschatting ingevuld kan worden.

Bij de uitgangspunten voor de opbouw van de curriculumdossiers geeft men aan dat enkel de aanvullende kennis in de dossiers wordt opgenomen. Aangezien er in de 7de leerjaren geen algemene vorming meer voorzien wordt, is het onduidelijk waar de niet-aanvullende kennis aan bod komt.

Aangezien er geen verplichte leerlijn is en leerlingen uit een ander domein toegang kunnen krijgen tot de 7de leerjaren zou ook de niet-aanvullende kennis in het curriculumdossier moeten opgenomen worden

De kennis zou ook opgenomen moeten worden in de rubriek duaal. Dit is van belang voor de uniformiteit van de uitvoering om alle aspecten van het duale traject bij elkaar op te nemen.

4 SAMENGEVAT

Het beleidsdomein Werk en Sociale Economie blijft bij haar bezorgdheid over de vertaling van de beroepskwalificaties in de curriculumdossiers.

Het beleidsdomein Werk en Sociale Economie formuleert vanuit de regelgeving volgende adviezen:

- Een voorwaardelijk positief advies voor de curriculumdossiers ‘Basiszorg en ondersteuning’, “animator”, “klantcontactmedewerker” en “host” mits de goedkeuring van de bevoegde sector.
- Een voorwaardelijk positief advies voor de curriculumdossiers ‘Basiszorg en ondersteuning’, ‘Beveiligingstechnicus’, “kapper-stylist”, “schrijnwerker houtbouw” en “stukadoor” mits bij de bepalingen voor de werkplekcomponent de gevraagde aanpassingen opgenomen worden.
- Een voorwaardelijk positief advies voor het curriculumdossier “meubelstoffeerder” mits bij de clustering van competenties de overige competenties van de meubelstoffeerder opgenomen worden.
- Een voorwaardelijk positief advies voor alle curriculumdossiers mits verduidelijkt wordt dat de kennis onlosmakelijk verbonden is aan de beroepskwalificaties of deelkwalificaties (clustering beroepstechnische competenties).

Dit advies beperkt zich tot de voorliggende curriculumdossiers.

5 BIJLAGE

Overzicht van de geadviseerde curriculumdossiers die als duaal structuuronderdeel kunnen georganiseerd worden.